
Vergaderjaar 2025–2026

36 915 XXIII

Wijziging van de begrotingsstaat van het Ministerie van Klimaat en Groene Groei (XXIII) voor het jaar 2026 (wijziging samenhangende met de Voorjaarsnota)

Nr. 2

MEMORIE VAN TOELICHTING

INHOUDSOPGAVE

A.	ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING BIJ HET WETSVORSTEL	3
B.	BEGROTINGSTOELICHTING	4
1	Leeswijzer	4
2	Beleid	5
2.1	Overzicht belangrijke uitgaven- en ontvangstenmutaties	5
3	Beleidsartikelen	11
3.1	Beleidsartikel 31 Een doelmatige energievoorziening en beperking van de klimaatverandering	11
4	Niet-beleidsartikelen	25
4.1	Artikel 70 Apparaat	25
4.2	Artikel 71 Nog onverdeeld	26

A. ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING BIJ HET WETSVORSTEL

Wetsartikelen 1 en 2

De begrotingsstaten die onderdeel zijn van de Rijksbegroting, worden op grond van [artikel 2.3, eerste lid](#), van de Comptabiliteitswet 2016 elk afzonderlijk bij wet vastgesteld en derhalve ook gewijzigd. Het onderhavige wetsvoorstel strekt ertoe om voor het jaar 2026 wijzigingen aan te brengen in de departementale begrotingsstaat van het Ministerie van Klimaat en Groene Groei.

De in de begrotingsstaten opgenomen begrotingsartikelen worden in onderdeel B van deze memorie van toelichting toegelicht (de zgn. begrotingstoelichting).

De Minister van Klimaat en Groene Groei,

S. van Veldhoven - van der Meer

B. BEGROTINGSTOELICHTING

1 Leeswijzer

Opbouw 1^e suppletoire begroting 2026

Deze 1^e suppletoire begroting geeft een geactualiseerd beeld van de begrotingsuitvoering 2026. Onderdeel B, de begrotingstoelichting, is als volgt opgebouwd:

1. Leeswijzer.
2. Overzicht belangrijkste suppletoire uitgaven- en ontvangstenmutaties. De belangrijkste verplichtingenmutaties zijn toegelicht in de artikelen.
3. De beleidsartikelen. Voor ieder beleidsartikel is de tabel «Budgettaire gevolgen van beleid» opgenomen. Hierin zijn de begrotingsmutaties voor de verplichtingen, uitgaven en ontvangsten weergegeven. In aansluiting op de ontwerpbegrotingen en de Voorjaarsnota worden vanaf 2024 ook de mutaties voor het jaar t+5 opgenomen in de tabel budgettaire gevolgen van beleid van de 1^e suppletoire begrotingen. Dit betreft de extrapolatie van de begroting – het toevoegen van het jaar t+5 – en vervolgens de mutaties tot en met t+5 die tijdens de voorjaarsbesluitvorming zijn verwerkt.
4. De niet-beleidsartikelen. In de budgettaire tabellen zijn de begrotingsmutaties voor de verplichtingen, uitgaven en ontvangsten opgenomen.

Ondergrenzen toelichtingen

Voor het toelichten van de begrotingsmutaties zijn in deze eerste suppletoire begroting de ondergrenzen gehanteerd zoals opgenomen in de onderstaande tabel.

Tabel 1 Ondergrenzen conform RBV		
Omvang begrotingsartikel (stand ontwerpbegroting) in € miljoen	Beleidsmatige mutaties (ondergrens in € miljoen)	Technische mutaties (ondergrens in € miljoen)
< 50	1	2
=> 50 en < 200	2	4
=> 200 < 1000	5	10
=> 1000	10	20

In sommige gevallen, waar politiek relevant, worden ook posten toegelicht beneden deze ondergrenzen.

2 Beleid

2.1 Overzicht belangrijke uitgaven- en ontvangstenmutaties

Belangrijkste suppletore uitgavenmutaties

Tabel 2 Overzicht belangrijkste suppletore uitgavenmutaties 2026 (Eerste suppletore begroting) (bedragen x € 1.000)

	Artikelnummer	Uitgaven 2026	Uitgaven 2027	Uitgaven 2028	Uitgaven 2029	Uitgaven 2030	Uitgaven 2031
Stand vastgestelde begroting 2026¹	31	13.713.962	6.992.277	7.177.140	6.525.843	7.263.507	
<i>Mutaties coalitieakkoord</i>							
CA 61. Efficiëncytaakstelling	31		- 1.101	- 2.181	- 2.900	- 3.840	- 3.393
CA 62. Vernieuwing rijksdienst/ slagvaardige overheid	31				- 3.449	- 8.664	- 7.656
CA 63. Subsidietaakstelling	31		- 80.177	- 80.177	- 80.177	- 80.177	- 58.110
CA 14. Indirecte kostencompensatie ETS	31		192.000	578.000	505.000	505.000	505.000
CA 18. Wind op zee TOWOZ 2GW	31						
CA 18. Wind op Zee integrale Noordzeeopgave	31	4.050	65.800	64.550	80.380	45.380	99.890
<i>Belangrijkste suppletore mutaties</i>							
SDE++	31	497.100					
Vulmaatregelen gasopslag	31	153.540		536.000			
Schadeafhandeling mijnbouw Limburg	31		22.683	46.117	47.979	53.508	58.229
Lening EBN	31		8.000.000				
Bijdrage aan EBN voor de kosten van schade en versterken Groningen	31		- 256.837	- 368.401	- 65.914	- 24.201	44.508
Uitvoeringskosten klimaat medeoverheden	31		- 746.344				
Kasschuiven regulier	31	- 446.155	- 94.045	355.578	- 50.883	- 759	70.888
Kasschuiven klimaatfonds	31	- 818.284	- 104.645	380.332	- 57.320	- 210.735	810.652
Kasschuiven Nationaal Groeifonds	31	- 175.750	- 77.500	59.250	43.000	79.500	71.500
Eindejaarsmarge Nationaal Groeifonds	31	137.859					
Loon- en prijsbijstelling	71	77.358	99.170	81.892	68.928	85.321	6.133
Overige mutaties		286.313	93.016	- 284.627	- 76.994	- 41.329	4.108.540
Stand 1^e suppletore begroting 2026		13.429.993	14.104.297	8.543.473	6.933.493	7.662.511	5.706.181

Toelichting

Coalitieakkoord

CA 61 Efficiëncytaakstelling

Een efficiëncytaakstelling op de rijksoverheid wordt doorgevoerd naar rato van de apparaatsuitgaven per departement en uitvoering, met als doel de apparaatsuitgaven structureel te verminderen.

CA 62 Vernieuwing rijksdienst en een slagvaardige overheid

Aanvullend op de efficiëncytaakstelling op de rijksoverheid wordt een additionele taakstelling doorgevoerd in het kader van de vernieuwing van de rijksdienst en een slagvaardige overheid. Deze loopt op tot structureel € 1 mld vanaf 2030. Deze taakstelling wordt op dezelfde wijze verdeeld als de efficiëncytaakstelling.

CA.63. Subsidietaakstelling

De subsidiebudgetten bij de departementen worden structureel verlaagd met € 189 mln. Deze taakstelling wordt verdeeld naar rato van de subsidie-uitgaven per departement.

CA 14. Indirecte kostencompensatie ETS

Vanuit het coalitieakkoord worden middelen toegekend voor uitbreiding en verlenging van de IKC ETS regeling t/m 2031.

CA 18. Windenergie op zee TOWOZ 2GW

In deze eerste suppletoire begroting wordt in 2027 een verplichtingenbudget van € 7,9 mld opgenomen voor het beschikken en vergunnen van 2 GW windenergie op zee middels de regeling Tijdelijk Ondersteuningsmechanisme Windenergie op Zee (TOWOZ). In de kamerbrief van januari 2026 (Kamerstuk II 2025/2026, [33 561, nr. 99](#)) heeft het kabinet reeds de eerste GW aangekondigd, waarvoor nu het verplichtingenbudget in het juiste jaar wordt geraamd. In lijn met de aangenomen motie Oosterhout c.s. (Kamerstuk II 2025/2026, 36 800-XXIII, nr. 26) is het budget voor de tweede GW bij deze voorjaarsnota toegevoegd aan de KGG-begroting, vanuit de hiervoor in het coalitieakkoord gereserveerde budget op de Aanvullende Post bij het Ministerie van Financiën. Het verplichtingenbudget staat geraamd in 2027, omdat verwacht wordt dat dan de beschikking wordt verleend door RVO waarmee de financiële verplichting wordt aangegaan. De tender zal voor beide GW's gelijktijdig in 2026 plaatsvinden. Op korte termijn ontvangt de Kamer een kamerbrief over de tender van 2GW.

CA 18. Wind op Zee integrale Noordzeeopgave

Voor het uitvoeren van de Partiële Herziening wordt een deel van de beschikbaar gestelde middelen overgeheveld naar de KGG-begroting. De partiële herziening betreft een strategische aanpassing om extra ruimte op de Noordzee te creëren voor windenergie.

Overige belangrijke mutaties

SDE++

De compensatiebetalingen (€ 497,1 mln) zijn als gevolg van de kolenmaatregelen in 2025 niet tot uitbetaling gekomen en in de reserve duurzame energie en klimaattransitie gestort. Deze worden naar verwachting in 2026 uitbetaald en moeten hiermee ook onttrokken worden uit de reserve.

Vulmaatregelen gasopslag

Voor de vultaak van EBN in het opslagjaar 2027-2028 wordt een subsidie verleend van € 536 mln waar tegenover een heffingsleveringszekerheid staat. Tevens wordt € 154 mln beschikbaar gesteld om een noodvoorraad gas aan te leggen.

Schadeafhandeling mijnbouw Limburg

Er komt aanvullend budget beschikbaar voor de uitvoering van het geplande herstel van mijnbouwschade in Limburg. De verwachte behandeling van de schade loopt door tot en met 2031.

Lening EBN

EBN ontvangt een lening voor de vultaak (2027-2028) van de gasopslagen. De lening is bedoeld voor de aankoop van gas en voor de aanvullende zekerheidsstortingen wanneer de gasprijs snel oploopt. De lening wordt in 2028 afgelost.

Bijdrage aan EBN voor de kosten van schade en versterken Groningen

De kosten voor schade en versterken in Groningen worden (exclusief btw) doorbelast aan de Nederlandse Aardolie Maatschappij (NAM), die namens de Maatschap (NAM en beleidsdeelneming EBN) verantwoordelijk is voor het betalen van de kosten voor schade en versterken. In lijn met de economische verhoudingen binnen de Maatschap komt 40% van de kosten voor rekening van EBN. Omdat het budget van EBN hiervoor niet toereikend is, wordt zij hiervoor gecompenseerd. Op basis van de actualisatie van de ramingen voor schade en versterken, wordt de bijdrage aan EBN bijgesteld naar cumulatief € 1,3 mld (tot en met 2033).

Uitvoeringskosten klimaat medeoverheden

De beschikbare middelen in 2027, € 746,3 mln, voor gemeenten en provincies om uitvoering te kunnen geven aan hun taken op het gebied van klimaat- en energiebeleid worden in deze eerste supplettoire begroting overgeheveld van de begroting van KGG naar het Gemeentefonds, Provinciefonds en het BTW-compensatiefonds.

Kasschuiven regulier

Voor een aantal posten zijn middelen naar achteren geschoven om de middelen in een meer realistisch ritme te zetten. Grote kasschuiven naar achter hebben betrekking op de DEI+ (€ 76 mln), Investerings Waterstof-backbone (€ 117 mln) en Indirecte Kostencompensatie ETS (€ 192 mln).

Kasschuiven Klimaatfonds

Voor een aantal posten zijn middelen naar achteren geschoven om de middelen in een meer realistisch ritme te zetten. Grote kasschuiven naar achteren hebben betrekking op Opschalingsinstrument Waterstof (€ 340 mln), IPCEI-Waterstof (€ 156 mln) en Indirecte Kostencompensatie ETS (€ 126 mln).

Kasschuiven Nationaal Groeifonds

Voor een aantal posten zijn middelen naar achteren geschoven om de middelen in een meer realistisch ritme te zetten. Grote kasschuiven naar achteren hebben betrekking op Groenvermogen (€ 145 mln) en het project Biobased Circular (€ 28 mln).

Eindejaarsmarge Nationaal Groeifonds

Tijdens het voorjaar zijn de middelen die vorig jaar niet tot uitputting zijn gekomen weer toegevoegd aan de begroting. Er is bij het Nationaal Groeifonds sprake van 100% eindejaarsmarge.

Loon- en prijsbijstelling

Bij Voorjaarsnota 2026 is de loon- en prijsbijstellingstranche 2026 overgeheveld naar de departementale begroting. De loonbijstelling betreft de vergoeding voor de stijging van de contractloonontwikkeling en de stijging van de sociale lasten voor de overheidswerkgever. De prijsbijstelling betreft de verwerking van de stijging van de diverse prijsindexen. Een deel van de prijsbijstelling is ingehouden voor Rijksbrede problematiek (zoals besloten bij MJN 2026).

De resterende loon- en prijsbijstellingstranche 2026 zal bij de eerstvolgende begrotingsronde verdeeld worden over de relevante loon- en prijsgevoelige onderdelen.

Belangrijkste suppletoire ontvangstenmutaties 2026

Tabel 3 Overzicht belangrijkste suppletoire ontvangstenmutaties 2026 (Eerste suppletoire begroting) (bedragen x € 1.000)

	Artikelnummer	Ontvangsten 2026	Ontvangsten 2027	Ontvangsten 2028	Ontvangsten 2029	Ontvangsten 2030	Ontvangsten 2031
Stand vastgestelde begroting 2026¹		2.338.434	14.460.392	5.430.256	4.370.932	3.750.040	
<i>Mutaties coalitieakkoord</i>							
CA 72. Verwerking jaar uitstel ETS2	31		- 4.103.000	908.000	328.000	20.000	21.000
<i>Belangrijkste suppletoire mutaties</i>							
Onttrekking begrotingsreserve duurzame energie en klimaattransitie	31	497.100					
ETS-ontvangsten	31	- 169.000	- 448.000	- 837.000	- 182.000	51.000	656.000
Heffing gasleveringszekerheid	31		- 222.390	- 222.390	201.182	187.262	708.352
Lening EBN vulmaatregel	31			8.000.000			
Bijstelling raming CO ₂ -heffing	31	32.000	- 76.000	- 100.000	- 135.000	84.000	- 20.000
Overige mutaties		75.448	3.469	5.258	5.009	1.221	3.115.567
Stand 1^e suppletoire begroting 2026		2.773.982	9.614.471	13.184.124	4.588.123	4.093.523	4.480.919

1 Incl. ISB's, NvW en amendementen

Toelichting

Coalitieakkoord

CA 72. Verwerking jaar uitstel ETS2

De (Europese) Milieuraad van Klimaatministers heeft besloten om ETS2 met een jaar uit te stellen waardoor ETS2 pas start in 2028. Hierdoor is er ook pas een jaar later sprake van inkomsten uit ETS2. Deze inkomsten zaten al in het basispad voor 2027. Dit leidt tot een lastenderiving van ongeveer € 4,1 mld in 2027.

Overige belangrijke mutaties

Onttrekking reserve duurzame energie en klimaattransitie

De compensatiebetalingen van € 497,1 mln als gevolg van de kolenmaatregelen worden naar verwachting in 2026 uitbetaald en moeten daarom onttrokken worden uit de reserve.

ETS-ontvangsten

De raming voor ETS-ontvangsten wordt per saldo tussen 2026 en 2031 naar beneden bijgesteld met € 929 mln. Dit is onder andere het gevolg van het bijstellen van de aannames over de werking van de Marktstabiliteitsreserve voor ETS1, wat leidt tot een aanpassing in de hoeveelheid te veilen emissierechten voor Nederland. Daarnaast wordt op basis van voortschrijdend inzicht de correctie voor financiering van het Social Climate Fund bijgesteld. Dit leidt tot een significant derving van inkomsten voor ETS2.

Heffing gasleveringszekerheid

De subsidie die EBN ontvangt voor de vulmaat 2027-2028 en (deels) de aanleg van de noodvoorraad wordt gefinancierd met een opslag heffing op de transporttarieven van Gasuniegastransport in 2029 t/m 2031. EBN legt de noodvoorraad aan in de gasopslag Piekgasinstallatie (PGI) Alkmaar. Met de gasopslag is een contract afgesloten waarna de noodvoorraad wordt verkocht, de opbrengst hieruit is geraamd in 2031 en dekt het overige deel van de subsidie. De verkoop betekent niet dat er na 2031 geen noodvoorraad meer beschikbaar is, te zijner tijd wordt nut en noodzaak van voortzetting van een noodvoorraad gewogen.

Lening EBN Vulmaatregel

EBN ontvangt een lening voor de vultaak (2027-2028) van de gasopslagen. De lening is bedoeld voor de aankoop van gas en voor de aanvullende zekerheidsstortingen wanneer de gasprijs snel oploopt. De lening wordt in 2028 afgelost.

Bijstelling raming CO₂-heffing

De raming van de ontvangsten uit de CO₂-heffing voor de Industrie en de AVI's wordt bijgesteld op basis van actuele gegevens over ETS prijzen (o.b.v. futures), uitstoot en dispensatierechten, inflatiecijfers en een inschatting van de daling van de uitstoot richting 2030.

3 Beleidsartikelen

3.1 Beleidsartikel 31 Een doelmatige energievoorziening en beperking van de klimaatverandering

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 4 Budgettaire gevolgen van beleid art. 31 Een doelmatige energievoorziening en beperking van de klimaatverandering (Eerste suppletioire begroting) (bedragen x € 1.000)

	Ontwerpbe grotting 2026 (1)	Mutaties via NvW, amendemen en ISB's (2)		Vastgesteld begroting 2026 (3) = (1) + (2)		Mutaties 1 ^e suppletioire begroting (4)		Stand 1 ^e suppletioire begroting (5) = (3) + (4)		Mutatie 2027	Mutatie 2028	Mutatie 2029	Mutatie 2030	Mutatie 2031
Verplichtingen	8.907.972	0	8.907.972	36.036.493	44.944.465	7.237.123	397.945	371.976	424.316	1.391.653				
Uitgaven	13.713.962	0	13.713.962	- 331.542	13.382.420	7.076.120	1.329.034	371.108	361.827	5.704.139				
Subsidies (regelingen)	5.083.412	0	5.083.412	- 734.224	4.349.188	- 23.883	1.625.273	387.138	336.663	5.089.470				
Missiegedreven Onderzoek en Ontwikkeling en Innovatie (MOOI)	74.901	0	74.901	3.950	78.851	5.200	5.875	4.050	2.475	14.825				
Hernieuwbare Energietransitie (HER+)	0	0	0	13.131	13.131	5.067	931	0	0	0				
Demonstratieregeling Energie- en Klimaatinnovatie (DEI+)	224.207	0	224.207	- 103.916	120.291	11.113	12.949	5.580	25.924	108.472				
Subsidieregeling Duurzame Scheepsbouw (SDS)	1.933	0	1.933	- 55	1.878	0	0	0	0	0				
Projecten Klimaat en Energieakkoord	9.436	0	9.436	- 7.107	2.329	- 1.061	- 941	- 1.089	- 1.389	641				
SDE	340.000	0	340.000	7.437	347.437	73.091	61.157	36.771	1.594	67.877				
SDE+	343.017	0	343.017	541.358	884.375	571.138	350.462	- 61.467	- 86.330	825.629				
SDE++	968.974	0	968.974	- 357.184	611.790	- 719.800	- 465.803	- 55.481	4.559	2.066.551				
Aardwarmte	12.828	0	12.828	- 328	12.500	0	0	0	0	0				
ISDE-regeling	508.510	0	508.510	- 7.711	500.799	- 1.050	0	0	0	0				
Carbon Capture Storage (CCS)	4.084	0	4.084	6.000	10.084	6.000	6.000	6.000	6.000	4.228				
Hoge Flux Reactor	6.899	0	6.899	0	6.899	0	0	0	0	4.697				
Caribisch Nederland	8.342	4.400	12.742	0	8.342	1.850	0	0	0	4.144				
Overige subsidies	23.236	0	23.236	- 11.653	11.583	2.931	4.607	645	- 650	0				
Opschalingsinstrument waterstof	468.712	0	468.712	- 322.295	146.417	32.627	353.835	- 45.537	- 391.322	816.287				
Subsidieregeling Coöperatieve Energieopwekking (SCE)	4.719	0	4.719	1.525	6.244	0	- 1.525	0	0	18.432				
IPCEI-waterstof	243.957	0	243.957	- 135.639	108.318	- 146.701	- 253.654	- 23.356	180.893	0				
Vulmaatregelen gasopslag	151.500	0	151.500	153.540	305.040	0	536.000	0	0	36.500				
MIEK	4.634	0	4.634	- 875	3.759	1.534	1.195	935	0	0				
Schadeafhandeling mijnbouw Limburg	26.614	0	26.614	- 26.614	0	- 1.954	- 1.954	- 1.954	- 1.954	1.000				
Warmtenetten Investeringsubsidie (WIS)	57.602	0	57.602	- 40.566	17.036	0	40.000	0	0	0				
NGF-project NieuweWarmteNu!	42.130	0	42.130	10.958	53.088	0	0	0	0	0				
Tijdelijk prijsplafond energie kleinverbruikers 2023	10.000	0	10.000	- 650	9.350	0	0	0	0	0				
Tegemoetkoming blokaansluiting	1.500	0	1.500	241	1.741	0	0	0	0	0				
Investeringen waterstofbackbone	117.461	0	117.461	- 117.461	0	0	117.461	0	0	0				
NGF - project Circulaire Zonnepanelen	21.429	0	21.429	7.254	28.683	0	0	0	0	0				

	Ontwerp begroting 2026 (1)	Mutaties via NvW, amende menten en ISB's (2)	Vastge stelde begrotings 2026 (3) = (1) + (2)	Mutaties suppletoire begroting (4)	Stand 1 ^e suppletoire begroting (5) = (3) + (4)	Mutatie 2027	Mutatie 2028	Mutatie 2029	Mutatie 2030	Mutatie 2031
Geothermie (Klimaatfonds)	84.499	0	84.499	- 51.793	32.706	51.243	0	0	0	0
Subsidieregeling flexibiliteit	31.966	0	31.966	- 2.112	29.854	0	0	0	0	0
Energiecoöperaties en burgerbetrokkenheid energietransitie	5.230	0	5.230	- 1.250	3.980	- 1.250	0	0	0	0
Subsidieproject Djewels	26.522	0	26.522	- 26.522	0	20.893	5.629	0	0	0
Opslag waterstof	38.689	0	38.689	- 37.000	1.689	0	37.000	0	0	0
Efficiëntere benutting elektriciteitsnetten	24.801	0	24.801	- 20.368	4.433	13.466	2.467	- 2.265	- 4.704	0
Realisatie Zon op Zee	7.073	0	7.073	- 1.600	5.473	- 1.400	- 1.146	0	0	0
Verduurzaming industrie	281.491	0	281.491	- 51.073	230.418	11.021	14.907	8.433	- 8.250	0
Infrastructuur duurzame industrie (PID1)	0	0	0	1.484	1.484	3.000	3.000	0	0	0
NGF - project Groenvermogen van de Nederlandse economie	123.703	0	123.703	- 44.694	79.009	- 90.050	44.950	64.950	64.950	60.000
Indirecte kostencompensatie ETS	126.662	0	126.662	- 126.662	0	119.151	777.088	505.000	505.000	505.000
Investeringen Verduurzaming Industrie - Klimaatfonds	183.608	0	183.608	- 3.546	180.062	0	0	0	0	25.270
NGF - project Circulaire Plastics	21.213	0	21.213	1.341	22.554	- 50	6.200	- 26.050	11.450	11.500
NGF - project Biobased Circular	49.900	0	49.900	- 16.398	33.502	12.450	7.950	3.950	2.950	0
Stikstofaankoop piekbelasters industrie	29.660	0	29.660	- 3.699	25.961	482	17.148	4.069	0	0
Stimuleringsprogramma koolstofverwijdering klimaatfonds	3.500	0	3.500	- 688	2.812	0	0	0	0	7.950
Social Climate Fund	4.500	0	4.500	0	4.500	0	0	0	0	0
Flankerend beleid WOZ	99.778	0	99.778	- 45.299	54.479	2.768	- 24.547	- 23.845	- 49.232	10.624
Structurele kosten WOZ	7.363	0	7.363	5.905	13.268	11.702	- 10.546	- 28.325	59.328	113.760
Flankerend beleid SDE+	59.229	-4.400	54.829	26.410	85.639	- 24.294	- 26.422	11.124	11.371	9.060
Subsidiering TenneT Net op Zee	181.000	0	181.000	0	181.000	0	0	0	0	181.000
Subsidies WarmtelinQ	16.400	0	16.400	0	16.400	0	0	0	0	16.000
Tijdelijk ondersteuningsmechanisme Windenergie Op Zee	0	0	0	0	0	0	0	0	0	180.023
Subsidie Nationale Deelneming Warmte	0	0	0	5.000	5.000	7.000	5.000	5.000	4.000	0
Energiebesparing MKB	0	0	0	45.000	45.000	0	0	0	0	0
Leningen	7.770.488	0	7.770.488	42.593	7.813.081	8.049.393	- 604	0	0	0
Lening EBN	7.751.000	0	7.751.000	0	7.751.000	8.000.000	0	0	0	0
Lening InvestNL	907	0	907	- 907	0	- 907	- 604	0	0	0
Verduurzaming industrie	18.581	0	18.581	0	18.581	0	0	0	0	0
Lening NEO NL	0	0	0	43.500	43.500	50.300	0	0	0	0
(Schade)vergoeding	0	0	0	10939	10939	32083	46517	48379	53908	58629
Planschade rijksenergieprojecten	0	0	0	262	262	400	400	400	400	400
Mijnbouwschadeafhandeling Limburg	0	0	0	10.677	10.677	22.683	46.117	47.979	53.508	58.229
Verliesverrekening Mijnbouwwet	0	0	0	0	0	9.000	0	0	0	0
Opdrachten	175.997	0	175.997	- 57.859	118.138	- 1.002	38.831	3.055	2.662	24.571
Onderzoek mijnbouwbodembeweging	9.224	0	9.224	- 687	8.537	466	450	0	0	1.344
SodM onderzoek	2.565	0	2.565	- 256	2.309	- 98	- 100	- 101	0	2.566
Uitvoeringsagenda klimaat	146	0	146	500	646	150	0	0	0	0
Klimaat mondiaal	1.972	0	1.972	529	2.501	- 1.062	973	25	25	251

	Ontwerp begroting 2026 (1)	Mutaties via NvW, amende menten en ISB's (2)	Vastge stelde begroting 2026 (3) = (1) + (2)	Mutaties suppletoire begroting (4)	Stand 1° 1°suppletoire begroting (5) = (3) + (4)	Mutatie 2027	Mutatie 2028	Mutatie 2029	Mutatie 2030	Mutatie 2031
Onderzoek en opdrachten	22.726	0	22.726	344	23.070	4.613	22.050	2.511	2.023	11.905
Programma Opwek Energie op Rijksvastgoed (OER)	20.935	0	20.935	825	21.760	- 275	- 275	- 275	0	0
Projecten Kernenergie	98.133	0	98.133	- 50.310	47.823	- 1.777	13.650	- 1.900	- 2.175	2.125
Stikstofaanpak piekbelasters industrie	2.875	0	2.875	0	2.875	0	0	0	0	0
Verduurzaming industrie	5.518	0	5.518	- 3.011	2.507	0	0	0	0	0
Werkbudgetten	3.439	0	3.439	746	4.185	3.798	2.063	2.775	2.775	0
CSIRT - DSP	6.539	0	6.539	- 6.539	0	- 6.817	20	20	14	4.774
Energie-efficiency	1.925	0	1.925	0	1.925	0	0	0	0	1.606
Vermogensverschaffing/ onttrekking	0	0	0	66.000	66.000	- 216.837	- 368.401	- 65.914	- 24.201	212.524
Bijdrage aan EBN voor de kosten van schade en versterken Groningen	0	0	0	0	0	- 256.837	- 368.401	- 65.914	- 24.201	212.524
Kapitaalstorting Nationale Deelneming Warmte	0	0	0	21.000	21.000	40.000	0	0	0	0
Kapitaalstorting NEO NL	0	0	0	45.000	45.000	0	0	0	0	0
Bijdrage aan agentschappen	161.350	0	161.350	85.546	246.896	- 1.930	- 1.290	- 5.417	- 11.389	125.315
Bijdrage RVO.nl	109.985	0	109.985	89.177	199.162	- 537	- 1.071	- 5.041	- 10.766	84.746
Bijdrage RDI	16.399	0	16.399	0	16.399	155	68	52	- 13	8.646
Bijdrage NEa	25.864	0	25.864	- 5.992	19.872	- 136	- 275	- 411	- 552	25.198
Bijdrage KNMI	5.161	0	5.161	1.084	6.245	63	44	65	51	2.319
Bijdrage NVWA	1.058	0	1.058	0	1.058	- 6	- 12	- 17	- 23	1.035
Bijdrage RIVM	230	0	230	- 169	61	- 18	- 34	- 51	- 67	1.847
Bijdrage RWS	2.653	0	2.653	1.446	4.099	- 1.451	- 10	- 14	- 19	1.524
Bijdrage aan ZBO's/RWT's	167.155	0	167.155	- 15.932	151.223	- 17.069	- 17.330	- 1.371	- 1.554	148.911
Doorsluit COVA-heffing	111.000	0	111.000	- 5.168	105.832	0	0	0	0	111.000
TNO kerndepartement	52.811	0	52.811	- 11.148	41.663	- 17.054	- 17.300	- 1.327	- 1.496	34.669
TNO SodM	2.244	0	2.244	0	2.244	- 10	- 20	- 29	- 39	2.161
TNO publieke SDRA	1.100	0	1.100	384	1.484	- 5	- 10	- 15	- 19	1.081
Bijdrage aan medeoverheden	151.646	0	151.646	- 2.917	148.729	- 720.349	6.195	5.395	5.895	34.239
Uitkoopregeling	0	0	0	600	600	600	800	0	0	0
Regeling toezicht energiebesparingsplicht	11.313	0	11.313	- 242	11.071	0	0	0	0	14.489
Uitvoeringskosten klimaat medeoverheden	140.333	0	140.333	- 3.275	137.058	- 720.949	5.395	5.395	5.895	19.750
Bijdrage aan (inter-)nationale organisaties	29.414	0	29.414	- 19.121	10.293	- 24.286	- 157	- 157	- 157	10.480
Nuclear Research Group	8.596	0	8.596	0	8.596	0	0	0	0	8.637
Internationale contributies	1.682	0	1.682	15	1.697	- 154	- 25	- 25	- 25	1.843
PBL Rekenmeesterfunctie	136	0	136	- 136	0	- 132	- 132	- 132	- 132	0
Verrekening Mijnbouwwet	19.000	0	19.000	- 19.000	0	- 24.000	0	0	0	0
Storting/ onttrekking begrotingsreserve	174.500	0	174.500	293.433	467.933	0	0	0	0	0
Storting in reserve duurzame energie en klimaattransitie	0	0	0	293.433	293.433	0	0	0	0	0
Storting in begrotingsreserve Garantieregeling Warmtenetten	174.500	0	174.500	0	174.500	0	0	0	0	0
Ontvangsten	2.338.434	0	2.338.434	435.548	2.773.982	- 4.845.921	7.753.868	217.191	343.483	4.480.919
Ontvangsten COVA	111.000	0	111.000	- 5.168	105.832	0	0	0	0	111.000
Ontvangsten zoutwinning	2.511	0	2.511	0	2.511	0	0	0	0	2.511

	Ontwerp begroting 2026 (1)	Mutaties via NvW, moties, amendementen en ISB's (2)	Vastgestelde begroting 2026 (3) = (1) + (2)	Mutaties 1 ^e suppletoire begroting (4)	Stand 1 ^e suppletoire begroting (5) = (3) + (4)	Mutatie 2027	Mutatie 2028	Mutatie 2029	Mutatie 2030	Mutatie 2031
Onttrekking reserve duurzame energie en klimaattransitie	1.069.602	0	1.069.602	497.100	1.566.702	0	0	0	0	4.186
ETS-ontvangsten	1.120.000	0	1.120.000	- 169.000	951.000	-	71.000	146.000	71.000	3.327.000
						4.551.000				
Diverse ontvangsten	18.636	0	18.636	22.766	41.402	3.469	3.258	6.009	2.221	23.185
Heffing gasleveringszekerheid	0	0	0	0	0	- 222.390	- 222.390	201.182	187.262	744.852
Lening EBN Vulmaatregel	0	0	0	0	0	0	8.000.000	0	0	0
Opbrengsten tenders Wind op Zee	1.085	0	1.085	0	1.085	0	0	0	0	1.085
Ontvangsten verduurzaming industrie	12.000	0	12.000	32.000	44.000	- 76.000	- 100.000	- 135.000	84.000	240.000
Dividenduitkering EBN	0	0	0	37.524	37.524	0	0	0	0	0
Dividenduitkering GasTerra	3.600	0	3.600	0	3.600	0	0	0	0	0
Ontvangsten Mijnbouwwet	0	0	0	19.000	19.000	0	2.000	- 1.000	- 1.000	26.000
Ontvangsten NAM publieke SDRA	0	0	0	1.100	1.100	0	0	0	0	1.100
Ontvangsten klimaat en energie	0	0	0	226	226	0	0	0	0	0

Tabel 5 Uitsplitsing verplichtingen (bedragen x €1.000)

	Ontwerpbegroting 2026 (1)	Mutaties via NvW, moties, amendementen en ISB's (2)	Vastgestelde begroting 2026 (3) = (1) + (2)	Mutaties 1 ^e suppletoire begroting (4)	Stand 1 ^e suppletoire begroting (5) = (3) + (4)	Mutatie 2027	Mutatie 2028	Mutatie 2029	Mutatie 2030	Mutatie 2031
Verplichtingen	8.907.972	0	8.907.972	36.036.493	44.944.465	7.237.123	397.945	371.976	424.316	1.391.653
waarvan garantieverplichtingen										
waarvan overige verplichtingen	8.907.972	0	8.907.972	36.036.493	44.944.465	7.237.123	397.945	371.976	424.316	1.391.653

Budgetflexibiliteit

Tabel 6 Geschatte budgetflexibiliteit

	2026
<i>juridisch verplicht</i>	96%
<i>bestuurlijk gebonden</i>	1%
<i>beleidsmatig gereserveerd</i>	3%
<i>nog niet ingevuld/vrij te besteden</i>	0%

Juridisch verplicht

Van het voor 2026 beschikbare budget is 96% juridisch verplicht. Bij de berekening van dit percentage worden enkele veronderstellingen toegepast. Namelijk dat alle middelen toegekend uit het Klimaatfonds juridisch verplicht zijn en dat dit ook voor NGF-projecten geldt.

- *Subsidies (regelingen)*: dit zijn met name de langjarige verplichtingen die voor de subsidieregelingen SDE, SDE+, SDE++, HER+, ISDE, MOOI/TSE en DEI+ zijn aangegaan en die in 2026 uitbetaald dienen te worden. Daarnaast is ook aan TenneT een langjarige subsidie toegezegd voor de aanleg van het net op zee en zijn de kolenmaatregelen juridisch verplicht. Voor het waterstof-backbone project is in 2023 een omvangrijke subsidieverplichting naar de Gasunie aangegaan die onder andere in 2026 tot een aanzienlijke kasbetaling zal leiden. Ook de diverse subsidies gericht op de verduurzaming van de industrie (maatwerkafspraken, VEKI, NIKI) zijn deels al juridisch verplicht, als ook diverse NGF-subsidieregelingen (Groenvermogen, Circulaire Plastics, Biobased Circular, NieuweWarmteNu!). Verder zijn de openstellingen van de IPCEI-waterstofprojecten (golf 2, 3 en 4) en de doorwerking van de

- vulmaatregelen gasopslagen naar 2026 juridisch verplicht. Tot slot zijn enkele van omvang kleinere subsidies ook van budget voorzien uit het Klimaatfonds, waarmee ze juridisch verplicht zijn.
- *Leningen*: het voor leningen beschikbare budget (met name aan de € 7.751 mln voor de lening aan EBN ten behoeve van de vultaak) is voor 100% juridisch verplicht.
 - *(Schade)vergoedingen*: het budget voor schadevergoedingen is 100% juridisch verplicht (met name voor de regeling schadeafhandeling Limburg).
 - *Opdrachten*: dit zijn met name de Klimaatfonds-budgetten. Ook zijn enkele middelen in het kader van onderzoek naar de diepe ondergrond juridisch verplicht.
 - *Bijdragen aan agentschappen*: de meeste opdrachten aan de agentschappen worden voorafgaand aan het begrotingsjaar verstrekt en zijn daarmee grotendeels juridisch verplicht.
 - *Bijdragen aan ZBO's/RWT's*: hier speelt vooral de doorsluis van de COVA-heffing aan de Stichting COVA voor het aanhouden van strategische olievoorraden. Omdat dit een wettelijke taak is, is dit voor 100% juridisch verplicht. Ook de diverse opdrachten aan TNO zijn 100% juridisch verplicht.
 - *Bijdragen aan medeoverheden*: in 2024 zijn verplichtingen aangegaan voor gebiedsinvesteringen in de regio's waar sprake is van aanlanding van netten op zee, die spelen hierin een grote rol.
 - *Bijdragen aan (inter)nationale organisaties*: dit vooral omdat de bijdrage aan NRG voor 2026 juridisch verplicht is.

Bestuurlijk gebonden

Het percentage bestuurlijk gebonden (1%) wordt grotendeels verklaard door middelen gereserveerd voor de uitvoeringskosten van medeoverheden en het NGF-subsidie Circulaire zonnepanelen.

Beleidsmatig gereserveerd

Het budget aan middelen dat nog resteert (3%) is beleidsmatig gereserveerd wat met name wordt verklaard door de meevaller van de SDE++ welke conform de gebruikelijke systematiek voor SDE-meevallers wordt gestort in de begrotingsreserve SDE.

Toelichting

Verplichtingen

Het verplichtingenbudget voor 2026 is opgehoogd met ca. € 39,9 mld. Een groot deel van deze toename betreft de toevoeging van het verplichtingenbudget aan de begroting om EBN voor het gasjaar 2027-2028 een voltaak te geven. Voor de lening van EBN is € 22,3 mld nodig en voor een subsidie aan EBN waar tegenover heffingsleveringszekerheid staat is € 1,0 mld nodig. Er is een verschil tussen het verplichtingbudget en het kasbudget wat is vrijgemaakt voor de lening aan EBN. Dit komt omdat er voor het kasbudget uit wordt gegaan van een realistische, maar conservatieve, inschatting van de gasprijs. Het verplichtingenbudget is op basis van een meer extreem scenario. Daarnaast is er ook € 154 mln verplichtingenbudget beschikbaar gesteld voor het aanleggen van een noodvoorraad.

Om verplichtingen aan te kunnen gaan voor de 2025-openstelling van de SDE en de 2026 openstelling is er additioneel € 10,9 mld verplichtingenbudget opgehoogd. In 2025 zijn niet alle verplichtingen aangegaan voor de openstelling van dat jaar, dit gaat om ongeveer € 8 mld. Daarnaast is er onvoldoende verplichtingenbudget om de 2026-ronde te kunnen verplichten. Hierdoor is circa € 3 mld aan extra verplichtingenbudget nodig.

Het verplichtingenbudget is daarnaast opgehoogd, omdat niet al het budget in 2025 tot besteding is gekomen. Dit geldt onder meer voor maatregelen die gefinancierd worden uit het Nationaal Groiefonds, maar ook voor een aantal Klimaatfonds maatregelen. Zo is er voor de NGF-maatregelen NieuweWarmteNu, Circulaire Zonnepanelen, Groenvermogen van de Nederlandse economie, Circulair Plastics en Biobased Circulair € 418,8 mln verplichtingenbudget opgevraagd. Conform de NGF-begrotingsafspraken worden middelen die vorig jaar niet tot uitputting zijn gekomen weer toegevoegd aan de begroting. Er is bij het Nationaal Groiefonds sprake van 100% eindejaarsmarge.

Een ander voorbeeld is de Subsidieregeling Opschaling volledig hernieuwbare waterstofproductie via elektrolyse (OWE2-regeling) uit het Klimaatfonds. Hiervoor is € 300,9 mln verplichtingenruimte opgevraagd om zo voldoende verplichtingenbudget beschikbaar te hebben voor een nieuwe openstellingsronde van deze regeling (OWE3).

Ook voor intensiveringsmiddelen DEI+ (€ 44 mln), Maatwerkafpraak industrie (€ 46 mln) en VEKI regeling (€ 138,6 mln) is verplichtingenbudget toegevoegd. De verplichtingen zijn in 2025 niet aangegaan en worden in 2026 opgevraagd zodat alsnog beschikt kan worden op de verschillende regelingen zoals voorzien bij publicatie en openstelling.

Het verplichtingenbudget voor WarmtelinQ is met € 622 mln opgehoogd. In 2025 is vanwege vertraging deze verplichting namelijk niet aangegaan, in 2026 is de verwachting dat dit alsnog zal gebeuren.

Uitgaven

Het uitgavenbudget van de KGG-begroting wordt in 2026 verlaagd en in elk jaar van 2027 t/m 2031 significant verhoogd. Deze ophoging wordt onder andere veroorzaakt door de mutaties, groter dan € 10 mln, die hieronder worden toegelicht. Het overgrote deel van de ophoging van het budget in 2031 wordt hieronder niet toegelicht omdat dit de extrapolatie van de begroting betreft.

Subsidies

DEI+

Er wordt in deze eerste suppletoire begroting op het DEI+ instrument, € 105,7 mln, naar latere jaren geschoven. Dit heeft verschillende redenen. Allereerst wordt de DEI+ dit jaar voor € 134 mln opengesteld, maar de betalingen worden in latere jaren verwacht. Daarnaast wordt er voor vergassing vanuit 2026 € 19,8 mln naar 2031 geschoven omdat er in 2026 minder middelen benodigd zijn dan eerder was begroot. De middelen worden naar 2031 geschoven omdat er wordt verwacht dat later in de tijd deze middelen wel nodig zullen zijn. De verwachting is dat meer projecten subsidie kunnen aanvragen in de toekomst wanneer de bijmengverplichting groen gas van start gaat per 1 januari 2027. Hiermee komt een grotere zekerheid tot afname voor vergassingspartijen wat de businesscase op het gebied van inkomstenhoogte en inkomstenzekerheid vergroot. Ten slotte schuift de opening van en de beschikking op de intensiveringsmiddelen voor de DEI (XL) een jaar op, waardoor ook het kasritme voor verwachte uitfinanciering moet worden aangepast.

SDE, (+) en (++)

Tijdelijk wordt de korting door de subsidietaakstelling geboekt op het SDE-budget. De korting loopt namelijk over alle budgetten en niet alle budgetten hebben in 2031 beschikbaar budget. Om negatieve standen te voorkomen wordt de volledige taakstelling voor nu op de SDE++ geboekt. Besluitvorming over herverdeling dient na de eerste suppletoire begroting nog plaats te vinden.

Daarnaast zijn de compensatiebetalingen (€ 497,1 mln) als gevolg van de kolenmaatregelen in 2025 niet tot uitbetaling gekomen en in de reserve duurzame energie en klimaattransitie gestort. Deze worden naar verwachting in 2026 uitbetaald en moeten daarom ook onttrokken worden uit de reserve.

In 2026 wordt naar verwachting € 293,4 mln niet uitgegeven voor de SDE++. Door de jaarlijkse ramingsbijstelling op basis van de nieuwe KEV cijfers vallen de geraamde betalingen op de SDE++ lager uit, waardoor er een meevaller ontstaat. Ook is er op basis van nieuwe uitvoeringsinformatie van RVO, waarbij meerdere grote CCS projecten hun beschikking hebben teruggegeven, meer ruimte in de beschikbare middelen ontstaan. In 2026 wordt naar verwachting € 293,4 mln niet uitgegeven voor de SDE++. Deze onderuitputting wordt conform reguliere systematiek in de begrotingsreserve duurzame energie gestort.

Opschalinginstrument Waterstof

Dit betreft o.a. de benodigde kasschuif van eerder toegekende klimaatfondsmiddelen voor uitvoering project Hystock. Naar verwachting zal dit bedrag in 2026 beschikt worden aan de Gasunie voor het nemen van een finale investeringsbeslissing en het opvangen van een deel van de risico's. Een eerste bevoorschotting in kas is pas nodig in 2028, wanneer het eerste risico zich naar verwachting voor zal doen.

Daarnaast zijn kasschuiven voor de diverse waterstof dossiers verwerkt om de bedragen in een juist kasritme te zetten.

IPCEI waterstof

Middels deze mutatie worden de middelen voor diverse waterstofdossiers in een juist ritme gezet. Dit is gedaan op basis van nieuwe ramingen van RVO.

Vulmaatregelen Gasopslag

Voor de voltaak van EBN in het opslagjaar 2027-2028 wordt een subsidie verleend van € 536 mln. De voltaak wordt gedekt door de heffing

gasleveringszekerheid. Tevens wordt € 154 mln beschikbaar gesteld voor de noodvoorraad gas.

Schadeafhandeling mijnbouw Limburg

In 2026 zijn er middelen beschikbaar gesteld voor de schadeafhandeling mijnbouw in Limburg. Dit budget wordt met de eerste suppletoire begroting 2026 beschikbaar gesteld aan RVO. RVO ontfermt zich voor de eerste twee jaar over de uitvoering van de schadeafhandeling. Daarnaast is er € 2 mln beschikbaar gesteld voor een pakket aan technische maatregelen die zorgen voor een veilige leefomgeving in het kader van na-ijlende effecten van steenkoolwinning in Zuid-Limburg.

Warmtenetten Investeringssubsidie (WIS)

Vanwege vertraging in de uitrol van collectieve warmtenetten, onder andere veroorzaakt door onzekerheid rondom de nieuwe wet collectieve warmte (WcW), is het beschikbare kasbudget in 2026 te hoog. Vanwege de inwerkingtreding van de WcW in 2027 en het beschikbare kasbudget in desbetreffend jaar is nu de nieuwe inschatting dat de aanvragen voor de WIS vanaf 2027 voldoende op gang gaan komen. Daarom wordt het kasritme hierop aangepast en een deel van het kasbudget van 2026 naar 2028 geschoven (€ 40 mln).

Investerings waterstofbackbone

Er is vertraging op de uitrol van het waterstoftransportnet waardoor GasUnie voorlopig voldoende kasvoorschotten heeft ontvangen voor de uitvoering. Het kasritme van de bevoorschotting in de oorspronkelijke beschikking dient te worden aangepast aan de nieuwe begroting en het nieuwe uitrolplan. Hierdoor wordt € 117,5 mln van 2026 naar 2028 geschoven.

Geothermie

Voor het programma Hoge Temperatuur Geothermie wordt € 51,2 mln doorgeschoven van 2026 naar 2027. Een deel van de middelen wordt gebruikt voor onderzoek naar ultradiepe geothermie. Fase 1 van het onderzoek is momenteel van start gegaan. De eerste onderzoeken worden door externe partijen uitgevoerd en met offertes/aanbestedingen geregeld. Onlangs is de tijdlijn hiervoor verschoven. Fase 2 van het onderzoek valt daarom in 2027. Daarnaast is de tijdlijn van het vergunningstraject voor Renkum papierfabriek niet gelijk met de eerdere raming waardoor middelen dit jaar niet meer tot besteding gaan komen.

Subsidieproject Djewels

Er heeft een kasschuif plaatsgevonden van 2026 naar 2027 en 2028 om de bedragen in het juiste kasritme te zetten. Dit is gedaan om het budget in lijn te brengen met de prognoses van RVO.

Opslag waterstof

Dit betreft de benodigde kasschuif van eerder toegekende middelen voor uitvoering project Hystock. Naar verwachting zal dit bedrag in 2026 beschikt worden aan de Gasunie voor het nemen van een finale investeringsbeslissing en het opvangen van een deel van de risico's. Een eerste bevoorschotting in kas is pas nodig in 2028, wanneer het eerste risico zich naar verwachting voor zal doen.

Efficiëntere benutting elektriciteitsnetten

Er worden plannen uitgewerkt voor een subsidieregeling in het kader van netcongestie/energyhubs. Hierdoor worden de beschikbare middelen tussen de jaren op de begroting geschoven voor het realiseren van deze regeling en overeen te laten komen met de uitwerking van beleid.

Daarnaast ontvangen provincies middelen voor inzet rondom het stimuleren van energyhubs. Middelen worden door KGG verstrekt in het kader van het Stimuleringsprogramma Energyhubs. Voor 2024 en 2025 ging

dit via de CDOKE-regeling. Voor 2026 is er € 10,5 mln toegevoegd aan het Provinciefonds.

Verduurzaming Industrie

Dit betreft de benodigde kasschuif voor een maatwerkafpraak, waarbij de middelen van 2026 naar latere jaren worden geschoven. Hierdoor sluit het kasritme aan op de investeringsbehoefte en het ingediende projectplan.

NGF-project Groenvermogen

Voor het NGF-project Groenvermogen van de Nederlandse economie zijn middelen opgevraagd die in 2025 niet tot uitputting zijn gekomen. Daarnaast wordt er door een nieuwe raming van de geplande uitgaven middelen van 2026 naar latere jaren geschoven.

Indirecte kostencompensatie ETS

Er zijn vanuit het coalitieakkoord middelen toegekend voor uitbreiding en verlenging van de IKC ETS regeling t/m 2031.

Door de verwachte forse uitbreiding van de regeling en de late openstelling in het jaar verwacht RVO niet voor het eind van dit jaar te kunnen beschikken. Betaling zal naar verwachting pas begin 2027 kunnen plaatsvinden, daarom zijn de middelen een jaar verschoven.

Flankerend beleid WOZ

Vanuit het coalitieakkoord zijn middelen toegekend voor Partiële Herziening, een aanpassing om extra ruimte op de Noordzee te creëren voor windenergie. Dit is onderdeel van het vrijgemaakte geld door de coalitie voor het behalen van 40GW via Windenergie op Zee.

Daarnaast is er in 2025 een herijking gedaan van het budget voor inpassing van Windenergie op Zee. Om budget en planning bij elkaar aan te laten sluiten zijn beschikbare middelen naar latere jaren geschoven.

Structurele kosten WOZ

In 2025 is een actualisatie gedaan van planning van de WoZ-uitgaven en de kosten voor inpassing. Deze actualisatie van de raming leidt tot een aantal kasschuiven.

Flankerend beleid SDE+

De resterende 34 mln voor Sint-Maarten wordt opgevraagd ten behoeve van het bevorderen van de energietransitie. Daarnaast worden middelen voor de uitgaven aan het flankerende beleid voor de SDE geschoven in een ritme dat meer overeenkomt met de verwachte uitgaven. Tevens worden overtollige middelen, beschikbaar voor flankerend beleid SDE, overgeheveld naar de SDE++ ter aanvulling van de prijs-ricobuffer.

Leningen

Lening EBN

EBN ontvangt een lening voor de vulzaak (2027-2028) van de gasopslagen. De lening is bedoeld voor de aankoop van gas en voor de aanvullende zekerheidsstortingen wanneer de gasprijs snel oploopt. De lening wordt in 2028 afgelost.

(Schade) vergoeding

Verliesverrekening Mijnbouwwet

De raming voor verrekening Mijnbouwwet was geraamd onder categorie Bijdrage aan organisaties. Uiteindelijk blijkt deze raming onder de categorie (Schade)vergoeding te vallen. Met de overboeking naar categorie (Schade)vergoeding staat deze reeks onder de juiste categorie.

Er heeft een bijstelling op de ontvangstenraming Mijnbouwwet plaatsgevonden. Sinds de raming Voorjaarsnota 2025 is een vorm van verliesverrekening geraamd. Exploitanten kunnen tot 3 jaar terug verliezen verrekenen met eerder afgedragen winstaandelen. De raming van de ontvangsten Mijnbouwwet laat zien dat er vanaf 2027 verliezen worden geraamd in de sector. Met de Voorjaarsnota 2026 is er wederom een raming gemaakt (tweejaarlijks). Op basis van de nieuwe raming is naar voren gekomen dat de verwachte verliezen in de sector moeten worden bijgesteld.

Opgaven

Projecten kernenergie

Van het onderdeel nieuwbouw kerncentrales wordt € 45 mln overgeheveld naar de categorie vermogensverschaffing/-onttrekking voor de bijdrage aan NEO NL ten behoeve van het startkapitaal voor de oprichting.

Vanwege verdere (benodigde) uitwerking van plannen voor activiteiten rondom het ontwikkelen van de nucleaire kennisinfrastructuur en plannen om de SMR-middelen te besteden, wordt budget van 2026 doorgeschoven naar latere jaren.

Onderzoek en opdrachten

De huidige geopolitieke omstandigheden onderstrepen het belang van het versterken van de gasleveringszekerheid. Er wordt in 2026 een regeling uitgewerkt gericht op de waarborging van de leveringszekerheid van vloeibaar gas in de komende jaren.

Vermogensverschaffing/- onttrekking

Bijdrage aan EBN voor de kosten van schade en versterken

Groningen De kosten voor schade en versterken in Groningen worden (exclusief btw) doorbelast aan de Nederlandse Aardolie Maatschappij (NAM), die namens de Maatschap (NAM en beleidsdeelneming EBN) verantwoordelijk is voor het betalen van de kosten voor schade en versterken. In lijn met de economische verhoudingen binnen de Maatschap komt 40% van de kosten voor rekening van EBN. Omdat het budget van EBN hiervoor niet toereikend is, wordt zij hiervoor gecompenseerd. Op basis van de actualisatie van de ramingen voor schade en versterken, wordt de bijdrage aan EBN bijgesteld naar cumulatief € 1,3 mld (tot en met 2033).

Kapitaalstorting NEO NL

Vanuit het onderdeel nieuwbouw kerncentrales wordt € 45 mln overgeheveld naar de categorie vermogensverschaffing/-onttrekking omdat in 2026 NEO NL als organisatie wordt opgericht. Op deze manier wordt de investering in het startkapitaal juist verantwoord.

Bijdrage aan agentschappen

Bijdrage RVO NL

Dit betreft het budget dat vanuit KGG beschikbaar wordt gesteld voor de RVO-bundel. Dit zijn alle opdrachten gerelateerd aan de kosten die RVO maakt voor de lopende uitvoering van KGG. Deze begrotingsmutatie zorgt ervoor dat RVO voldoende uitvoeringscapaciteit heeft voor alle KGG-werkzaamheden in 2026 (€ 69 mln). Er wordt gecorrigeerd voor reeds ingebrachte middelen uit deze budgetten en voor reeds beschikbare middelen binnen de RVO bundel (€ 20 mln).

Bijdrage aan ZBO's/RWT's

TNO Kerndepartement

Er hebben twee overhevelingen plaatsgevonden naar de begroting van EZ voor TNO. De eerste overheveling betreft een subsidie aan TNO om een Kernhuis te realiseren. Het eerste deel is in 2025 aan TNO overgemaakt. Dit jaar volgt het restant. Het Kernhuis van de Geologische Dienst Nederland (onderdeel van TNO) is een uniek archief dat een grote collectie sediment- en gesteentemonsters bewaart. De tweede overheveling betreft een overboeking voor het meerjarige PIO programma (PEGA invulling ondergrond). Dit programma is in 2024 gestart en toen verwerkt op artikel 4 van de EZK begroting. Met de splitsing van de EZK begroting in EZ en KGG is deze verplichting naar KGG gegaan. Dit is een omissie geweest in de splitsing van de begroting. In 2025 is al een deel overgeboekt. Met de Voorjaarsnota 2026 volgt het restant van de opdracht.

Bijdrage aan medeoverheden

Uitvoeringskosten Klimaat medeoverheden

De beschikbare middelen in 2027, € 746,3 mln, voor gemeenten en provincies om uitvoering te kunnen geven aan hun taken op het gebied van klimaat- en energiebeleid, worden in deze eerste suppletoire begroting overgeheveld van de begroting van KGG naar het Gemeentefonds, Provinciefonds en het BTW-compensatiefonds.

Bijdrage aan (inter-)nationale organisaties

Verrekening Mijnbouwwet

De raming voor verrekening Mijnbouwwet was geraamd onder categorie Bijdrage aan organisaties. Uiteindelijk blijkt deze raming onder de categorie (Schade)vergoeding te vallen. Met de overboeking naar categorie (Schade)vergoeding staat deze reeks onder de juiste categorie.

Storting begrotingsreserve

Storting in begrotingsreserve duurzame energie en klimaattransitie

De ramingsbijstelling van de SDE-regelingen, op basis van de KEV25 cijfers waarbij energieprijzen hoger zijn, en nieuwe uitvoeringsinformatie van RVO over teruggegeven beschikkingen leidt tot lagere uitgaven. De verwachte meevaller in 2026 op de SDE++ van € 293 mln wordt hiermee alvast in de reserve gestort.

Ontvangsten

Onttrekking reserve duurzame energie en klimaattransitie

De compensatiebetalingen als gevolg van de kolenmaatregelen zijn in 2025 niet tot uitbetaling gekomen. Het bedrag van € 497,1 mln dat hiervoor geraamd stond is in 2025 in de reserve duurzame energie en klimaattransitie gestort. De compensatiebetalingen worden naar verwachting in 2026 uitbetaald en moeten daarom ook onttrokken worden uit de reserve.

ETS-ontvangsten

Als onderdeel van de herziening van de Europese Klimaatwet is in de Milieuraad van 4 november overeengekomen de inleverplicht van ETS-2 met een jaar uit te stellen naar 1 januari 2028. Hierdoor is er ook pas een jaar later sprake van inkomsten uit ETS2. Deze inkomsten zaten al in het basispad voor 2027. Dit leidt tot een lastenderving van ongeveer € 4,1 mld in 2027. Dit is verwerkt in het coalitiekakkoord.

Na de verwerking van het uitstel van ETS-2 in het coalitieakkoord wordt de raming voor ETS-ontvangsten per saldo tussen 2026 en 2031 naar beneden bijgesteld met € 929 mln. Dit is onder andere het gevolg van het bijstellen van de aannames over de werking van de Marktstabiliteitsreserve voor ETS-1, wat leidt tot een aanpassing in de hoeveelheid te veilen emissierechten voor Nederland. Daarnaast wordt op basis van voortschrijdend inzicht de correctie voor financiering van het Social Climate Fund bijgesteld. Dit leidt tot een significant derving van inkomsten voor ETS-2.

Heffing leveringszekerheid

De vulzaak van EBN wordt gedekt door de heffing gasleveringszekerheid. Dit is het ontvangstendeel van de heffing. De nu voorziene afschrijving op de aan te leggen noodvoorraad wordt ook gedekt door de heffing gasleveringszekerheid.

Lening EBN Vulmaatregel

Dit betreft de claim voor de vulzaak van EBN in het opslagjaar 2027-2028. Dit is de raming van de aflossen van de lening van € 8 mld in 2028.

Bijstelling raming CO₂-heffing

De raming van de ontvangsten uit de CO₂-heffing industrie wordt bijgesteld op basis van actuele gegevens over ETS-prijzen (o.b.v. futures), uitstoot en dispensatierechten, inflatiecijfers en een inschatting van de daling van de uitstoot richting 2030. Tot en met 2025 geldt de uitstoot inclusief AVI's als grondslag voor de heffing. Vanaf 2026 is er enkel sprake van een aparte heffing voor AVI's.

Hiernaast was de raming tot nog toe op transactiebasis opgenomen in de begroting. Dit wordt nu aangepast naar een raming op kasbasis. Hiermee schuift de hele reeks voor de raming één jaar op in de tijd, naar het jaar waarin de ontvangsten werkelijk op de begroting worden verwacht.

Dividenduitkering EBN

Dit betreft het interim-dividend over de vulzaak van EBN in opslagjaar 2024-2025.

Ontvangsten Mijnbouwwet

Tweejaarlijks worden de ontvangsten Mijnbouwwet geraamd: met Voorjaarsnota en Miljoenennota. De bijstelling van de ontvangsten volgt door de extrapolatie van de kosten van EBN, de CPB gasprijzen en de verwachte winning volgens EBN. De verwachte ontvangsten vanuit de Mijnbouwwet zijn positief bijgesteld o.b.v. de nieuwe raming.

Toelichting op de Begrotingsreserves

Tabel 7 Begrotingsreserve Duurzame energie en Klimaattransitie (bedragen x € 1 mln)

Stand 1/1/2026	3.484,0
+ Geraamde storting	293,4
- Geraamde onttrekking	- 1.566,7
Stand (raming) per 31/12/2026	2.210,7

De begrotingsreserve voor duurzame energie en klimaattransitie is bestemd voor onbesteed gebleven middelen als gevolg van vertraging bij of het niet doorgaan van projecten waaraan subsidie is toegekend op basis van

de MEP, de SDE, de SDE+, de SDE++, de HER+ of de ISDE. De middelen voor Flankerend Beleid WOZ en Structurele kosten WOZ vallen ook binnen deze afspraak.

Via de reserve blijven deze middelen ook in de toekomst beschikbaar voor het stimuleren van hernieuwbare energieproductie of CO₂-reductie. Onderstaand een uitsplitsing van de onttrekkingen in 2026 en stortingen.

Onttrekkingen

De compensatiebetalingen (€ 497,1 mln) als gevolg van de kolenmaatregelen zijn in 2025 niet tot uitbetaling gekomen en daarom in de reserve duurzame energie en klimaattransitie gestort. Deze worden mogelijk in 2026 uitbetaald en moeten daarom weer onttrokken worden aan de reserve.

In 2025 is meerjarig onttrokken aan de reserve voor het dekken van verwachte tekorten die bleken uit de raming als gevolg van een gedaalde energieprijis. Voor 2026 gaat dit om een bedrag van € 761 mln.

Een onttrekking van € 4,4 mln ten behoeve van structurele kosten voor wind op zee waarvan de ontvangsten in 2023 zijn gerealiseerd.

In 2020 is in het amendement Sienot besloten om jaarlijks bijna € 4,2 mln te onttrekken (in totaal € 63 mln) ter dekking van de SCE, zo ook in 2026.

In 2017 in de Startnota van het kabinet Rutte-III afgesproken dat de reserve duurzame energie en klimaattransitie vanaf 2023 tot en met 2028 voor een deel leeggeboekt zou worden. Het gaat om een totaalbedrag van € 1,7 mld, waarvan € 300 mln in 2026.

Stortingen

In 2026 wordt naar verwachting € 293,4 mln niet uitgegeven voor de SDE++. Door de jaarlijkse ramingsbijstelling op basis van de nieuwe KEV cijfers vallen de geraamde betalingen op de SDE++ lager uit, waardoor er een meevaller ontstaat. Ook is er op basis van nieuwe uitvoeringsinformatie van RVO, waarbij meerdere grote CCS projecten hun beschikking hebben teruggegeven, meer ruimte in de beschikbare middelen ontstaan. In 2026 wordt naar verwachting € 293,4 mln niet uitgegeven voor de SDE++. Deze onderuitputting wordt conform reguliere systematiek in de begrotingsreserve duurzame energie gestort.

Tabel 8 Begrotingsreserve Aardwarmte (bedragen x € 1 mln)

Stand 1/1/2026	17,7
+ Geraamde storting	
– Geraamde onttrekking	– 0,2
Stand (raming) per 31/12/2026	17,5

De begrotingsreserve voor de garantieregeling Aardwarmte is bedoeld om het budget voor het mogelijk uitbetalen van verliesdeclaraties meerjarig in te kunnen zetten en een eventuele mismatch in de tijd tussen inkomsten (premies) en uitgaven (verliesdeclaraties) op te vangen. Om gebruik te kunnen maken van de garantieregeling Aardwarmte betalen marktpartijen een kostendekkende premie aan de uitvoerder van de regeling (RVO) die wordt gestort in de begrotingsreserve. De RVO-uitvoeringskosten voor 2026 worden onttrokken. De regeling is sinds 2024 gesloten.

Tabel 9 Begrotingsreserve aan ECN/NRG verstrekte leningen (bedragen x € 1 mln)

Stand 1/1/2026	6,6
+ Geraamde storting	
– Geraamde onttrekking	
Stand (raming) per 31/12/2026	6,6

De middelen in de begrotingsreserve risicopremie ECN/NRG zullen worden aangesproken als ECN – al dan niet tijdelijk – (gedeeltelijk) niet kan voldoen aan de terugbetalingsverplichtingen volgens de afgesloten leningsovereenkomst.

Tabel 10 Begrotingsreserve garantieregeling warmtenetten (bedragen x € 1 mln)

Stand 1/1/2026	0
+ Geraamde storting	174,5
– Geraamde onttrekking	
Stand (raming) per 31/12/2026	174,5

Conform de Augustusbesluitvorming 2025 van het Klimaatfonds zijn middelen toegekend voor het Waarborgfonds Warmtenetten ten behoeve van het inrichten van een garantieregeling warmtenetten. In 2026 wordt de eerste storting geraamd.

4 Niet-beleidsartikelen

4.1 Artikel 70 Apparaat

Tabel 11 Apparaatsuitgaven Kerndepartement (Eerste suppletoire begroting) (bedragen x € 1.000)

	Ontwerpbegroting 2026 (1)	Mutaties via NvW, amendementen en ISB's (2)	Vastgesteld begroting 2026 (3) = (1) + (2)	Mutaties 1 ^e suppletoire begroting (4)	Stand 1 ^e suppletoire begroting (5) = (3) + (4)	Mutatie 2027	Mutatie 2028	Mutatie 2029	Mutatie 2030	Mutatie 2031
Verplichtingen	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Uitgaven	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
<i>Personele uitgaven</i>	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
eigen personeel										
inhuur externen										
overige personele uitgaven										
<i>Materiële uitgaven</i>	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
ICT										
bijdrage aan SSO's										
overige materiële uitgaven										
Ontvangsten	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Toelichting op de verplichtingen en uitgaven

De apparaatsuitgaven van KGG staan gereserveerd op de EZ-begroting.

4.2 Artikel 71 Nog onverdeeld

Tabel 12 Nog onverdeeld (Eerste suppletoire begroting) (bedragen x € 1.000)

Ontwerpbegroting 2026 (1)	Mutaties via NvW, moties, amendementen en ISB's (2)		Vastgesteld begroting 2026 (3) = (1) + (2)	Mutaties 1 ^e suppletoire begroting (4)	Stand 1 ^e suppletoire begroting (5) = (3) + (4)	Mutatie 2027	Mutatie 2028	Mutatie 2029	Mutatie 2030	Mutatie 2031
Verplichtingen	0	0	0	107.573	107.573	15.560	57.319	36.492	37.187	2.402
Uitgaven	0	0	0	107.573	107.573	15.560	57.319	36.492	37.187	2.402
Loonbijstelling	0	0	0	47.481	47.481	35.878	37.299	36.542	37.177	2.042
Prijsbijstelling	0	0	0	92	92	22	0	0	0	0
Onverdeeld	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Ontvangsten	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Toelichting op de verplichtingen en uitgaven

Loon- en prijsbijstelling

Bij Voorjaarsnota 2026 is de loon- en prijsbijstellingstranche 2026 overgeheveld naar de departementale begroting. De loonbijstelling betreft de vergoeding voor de stijging van de contractloonontwikkeling en de stijging van de sociale lasten voor de overheidswerkgever. De prijsbijstelling betreft de verwerking van de stijging van de diverse prijsindexen. Een groot deel van de prijsbijstelling is ingezet als dekking voor tegenvallers. De resterende loon- en prijsbijstellingstranche 2026 zal bij de eerstvolgende begrotingsronde verdeeld worden aan de relevante loon- en prijsgevoelige onderdelen.